

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

The Development of Guidelines for the Prevention of Drugs in Schools under the Supervision of the Secondary Educational Service Area Office 29

อัมย์วัตร แก้วสุข*
สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ**

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ **ระยะที่ 1** การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา **ระยะที่ 2** การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 81 คน และครูผู้สอน (ครูปฏิบัติงานด้านยาเสพติด) จำนวน 369 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามจำนวนที่ได้จากการเปรียบเทียบตารางของเครชีและมอร์แกรน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา **ระยะที่ 3** การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

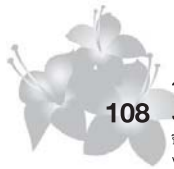
1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 45 ตัวชี้วัด โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการเฝ้าระวัง ด้านการบริหารจัดการ และด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการเฝ้าระวัง

3. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 มีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำนวน 8 ข้อ 2) ด้านการให้คำปรึกษา จำนวน 4 ข้อ 3) ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ จำนวน 7 ข้อ 4) ด้านเฝ้าระวัง จำนวน 7 ข้อ 5) ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 5 ข้อ และ 6) ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด จำนวน 6 ข้อ

* หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study elements and indicators of drug abuse prevention and resolution for schools under the supervision of the secondary educational service area office 29, 2) to study current and desirable states of drug abuse prevention and resolution for schools under the supervision of the secondary educational service area office 29, 3) to develop guidelines for drug abuse prevention and resolution for schools under the supervision of the secondary educational service area office 29. The research consisted of three phases: the first phase was synthesis of elements and indicators of drug abuse prevention and resolution for schools. There were five key informants in this phase. The research instrument was assessment on elements and indicators of drug abuse prevention and resolution for schools. The second phase was the study of current and desirable state of drug abuse prevention and resolution for the schools. The sample consisted of 81 school administrators and 369 teachers (drug related teachers). The sample was selected through stratified random sampling based on Krejcie and Morgan's table. The instrument was a questionnaire on current and desirable state of drug abuse prevention and resolution for the schools. The third phase was developing guidelines for drug abuse prevention and resolution for schools. There were 7 key informants. The research tool was an interview form. Data were described through percentage, mean and standard deviation.

The results of this research showed as follows:

1. There were 6 elements and 45 indicators of drug abuse prevention and resolution for schools under the Secondary Educational Service Area Office 29. Overall, the suitability of 6 elements and 45 indicators was at high level.

2. Overall the sample rated the current state of drug abuse prevention and resolution for

the schools under the supervision of the secondary educational service area office 29. When individual aspects were considered, all aspects were rated at high level, ordering highest to lowest mean score as follows: management, surveillance, and drug prevention campaign. Moreover, overall sample rated the desirable state of drug abuse prevention and resolution for the schools under the supervision of the secondary educational service area office 29 at highest level. When individual aspects were considered, all aspects were rated at highest level, ordering highest to lowest mean score as follows: drug abuse prevention and resolution, consultation, and surveillance.

3. There were six guidelines for drug abuse prevention and resolution for schools under the supervision of the secondary educational service area office 29; 1) drug abuse prevention and resolution contained eight items, 2) consultation contained four items, 3) educating and knowledge transfer contained seven items, 4) surveillance contained seven items, 5) consultation contained five items and 6) drug abuse prevention and resolution contained six items.

คำสำคัญ : แนวทาง, ปัญหายาเสพติด, สถานศึกษา,

Keywords : Guidelines, Prevention of Drugs, Schools

บทนำ

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยาเสพติดถือได้ว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวาง ทั้งต่อปัจเจกบุคคล ครอบครัว และสังคมส่วนรวมของประเทศในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรมนุษย์ และแรงงานที่จะเป็นพลังของประเทศชาติในอนาคต นำไปสู่ความยุ่งยากขัดแย้ง แยกแยะ คือผู้ติดยาเสพติดมักก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เข้าไปเกี่ยวข้องกับแหล่งอบายมุข การลักเล็กขโมยน้อย การประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การพนันและอาชญากรรมต่าง ๆ รวมถึงเกิดปัญหาด้านสาธารณสุขและโรคติดต่อ นอกจากนี้ปัญหายาเสพติดยังทำให้รัฐบาลต้องทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากในการป้องกัน

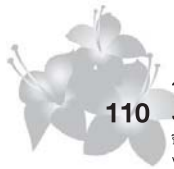
ปราบปราม บำบัดรักษา และฟื้นฟู แทนที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น การศึกษา การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ ปัญหายาเสพติดจึงเป็นปัญหาสังคมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องเร่งแก้ไขเพื่อลดความรุนแรงให้เร็วที่สุดเพราะเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและทรัพยากรมนุษย์ โรงเรียน ตลอดจนจนสถาบันทางการศึกษานับว่าเป็นแหล่งที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดและการขายยาเสพติด เนื่องจากเป็นแหล่งรวมกลุ่มของวัยรุ่น โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่อยากรู้ อยากรลองและหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ภัยอันน่ากลัวของยาเสพติดได้ขยายลูกกลมเข้าไปในรั้วโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น จนเป็นที่น่าห่วงเกรงว่า หากไม่ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเร่งด่วนอาจเป็นสิ่งที่สายเกินไปสำหรับเยาวชนและกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตเนื่องจากปัญหายาเสพติดได้แพร่ระบาดเข้าไปในโรงเรียนเกือบทุกโรงเรียนและทุกระดับชั้น ซึ่งโรงเรียนนอกจากจะมีหน้าที่ในการให้การศึกษาทางด้านวิชาการแล้ว ยังคงต้องมีหน้าที่ในการช่วยเหลือ แก้ไขพฤติกรรมของเด็กที่มีปัญหายาเสพติดอีกด้วย แต่ที่ผ่านมาโรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างสัมฤทธิ์ผล เพราะยาเสพติดเป็นปัญหาที่ซับซ้อน มีสาเหตุและมีปัจจัยหลายอย่าง ซึ่งการดำเนินการแก้ไขจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการติดยาเสพติดอย่างแท้จริง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ซึ่งดูแลโรงเรียนในสังกัดในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งในบางเขตพื้นที่มีรอยต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน อันได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการลักลอบนำเข้าของยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี โดยพบว่ายาเสพติดที่มีการลักลอบนำเข้ามามีส่วนใหญ่เป็นยาบ้า มีแหล่งที่มาจากทางตอนเหนือของประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนมากจะเป็นการลักลอบนำเข้ามาจำหน่ายในพื้นที่ภาคอื่น แต่มีบางส่วนที่นำเข้ามาแพร่กระจายเป็นปัญหาการค้าและการแพร่ระบาดในพื้นที่ในส่วนบริเวณที่มีการนำเข้าได้แก่ พื้นที่ที่ติดกับแม่น้ำโขง บริเวณท่าข้ามประเพณี/จุดจอดเรือของหมู่บ้านต่าง ๆ ที่อยู่ตามแนวชายแดน ที่ติดกับลำน้ำโขง ที่ดังกล่าวมีลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อการลักลอบและลำเลียงยาเสพติด กลุ่มผู้ค้าสามารถกำหนดทิศทางการนำเข้าและสถานที่ส่งมอบยาเสพติดใหม่ ๆ ได้เสมอ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเครือข่ายนักค้าชาวต่างชาติบางกลุ่มได้ว่าจ้างราษฎรที่อาศัย

อยู่ตามแนวชายแดน เป็นผู้คอยสอดส่องดูแลและอำนวยความสะดวกตามเส้นทาง ท่าข้าม/ช่องทางต่าง ๆ ที่จะใช้ในการลักลอบนำเข้าและใช้สำหรับเป็นสถานที่นัดส่งมอบและรับมอบยาเสพติด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. 2556 : 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับมอบนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ปี พ.ศ. 2554 ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 81 โรงเรียน ปัจจุบันมีนักเรียน จำนวน 79,253 คน แบ่งเป็นจังหวัดอุบลราชธานี 59 โรงเรียน (นักเรียน 61,170 คน) จังหวัดอำนาจเจริญ 22 โรงเรียน (มีนักเรียนจำนวน 18,083 คน) สถานศึกษาในสังกัดอยู่ในพื้นที่จังหวัดที่เฝ้าระวังปัญหายาเสพติด มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนักเรียนในระดับชั้นมัศึกษานี้มีโอกาสที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดค่อนข้างสูงและเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งสามารถที่จะแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนด้วยกันได้โดยง่าย โดยผลกระทบของปัญหาการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนนำมาซึ่งความเสียหายและการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ สถานศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติ จึงต้องให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่องและจริงจังเพื่อลดและควบคุมไม่ให้นักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงการดูแลช่วยเหลือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้โอกาสกับมาศึกษาต่อในสถานศึกษาและสามารถดำรงชีวิตเป็นคนดีในสังคมได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนและดำเนินงานแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่เป็นภัยคุกคามที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาแล้วนำมาสังเคราะห์การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาและตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 นำผลการวิจัยระยะที่ 1 มาใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 81 คน และครูผู้สอน จำนวน 369 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่และร้อยละ

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 2 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 รวมทั้งสิ้น 6 คน จากนั้นประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผู้วิจัย ได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 45 ตัวชี้วัด และผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษา และอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านการเฝ้าระวัง ด้านการบริหารจัดการ ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการเฝ้าระวัง ด้านการบริหารจัดการ และด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการให้คำปรึกษา และด้านการเฝ้าระวัง

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 มีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) ด้านการให้คำปรึกษา 3) ด้านการให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษา 4) ด้านเฝ้าระวัง 5) ด้านการบริหารจัดการ และ 6) ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านความเหมาะสมของผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก) ส่วนด้านความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 45 ตัวชี้วัด ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการศึกษาทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยการศึกษาแนวคิด เอกสาร ตำรา ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาตามแนวนโยบายการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2557), แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558), สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2553), สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2542) แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดของทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 นอกจากนี้ ยังมีการตรวจสอบความเหมาะสมของ

องค์ประกอบและตัวชี้วัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำคำสั่งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป 8/2557 ลงวันที่ 30 เมษายน 2557 เรื่อง แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2557 กำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ โดยยึดหลักนิติธรรมในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤติมิชอบ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลักผู้เสียคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ ดำเนินการอย่างจริงจังในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยการแสวงหาความร่วมมือเชิงรุกกับต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้นยาเสพติด สารเคมี และสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติดที่ลักลอบเข้าสู่ประเทศภายใต้การบริหารจัดการอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งดำเนินการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและประชาชนทั่วไปไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้วยการรวมพลังทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้กับยาเสพติด (แผนปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ. 2557) และสอดคล้องกับ รัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นวาระสำคัญของชาติและประกาศนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด มีแผนปฏิบัติการระดับชาติเป็นแผนงานหลัก เรียกว่า ปฏิบัติการเพื่อหยุดยั้งปัญหายาเสพติดให้ได้ และมีการระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการนำนโยบายด้านยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2553 : 8-22)

2. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กระทรวง ศึกษาธิการ ได้มีการกำหนดนโยบายและแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา มีการกำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นวาระสำคัญของชาติและประกาศนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด และมีร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการนำนโยบายด้านยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการคำนึงถึงผลกระทบของปัญหายาเสพติดที่จะเกิดขึ้น และนอกจากนี้สถานศึกษาหลายแห่งมีประสบการณ์ในการจัดการกับปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ตลอดจนสามารถดูแลช่วยเหลือปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมนักเรียนและควบคุมจนไม่ให้เกิดปัญหาเสพติดด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมและแตกต่างกันตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของพะยอมใจสะอาด (2552 : 63-78) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการดำเนินและแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า ด้านระบบการให้คำปรึกษาและด้านระบบบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) แนวทางการพัฒนาการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 จัดลำดับให้การวิเคราะห์สภาพปัญหาสถานการณ์ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ให้เป็นปัจจุบัน การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดตามเนื้อหาวิชา และสอดแทรกในเนื้อหาวิชา การให้การส่งเสริมให้นักเรียนแกนนำได้ทำงานอย่างจริงจังในสถานศึกษาและมีโครงการเพิ่มจำนวนนักเรียนแกนนำ การเพิ่มพื้นที่กิจกรรมให้กับผู้เรียนได้แสดงออกในทางที่เหมาะสม การมีโครงการเยี่ยมบ้าน การสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครองการประสานความสัมพันธ์อันดีกับเครือข่ายข้อมูลและเครือข่ายการทำงาน เป็นแนวทางที่สำคัญ และจะนำไปสู่การแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

3. สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ได้ตระหนักถึงปัญหายาเสพติดที่จะส่งผลกระทบต่อนักเรียนในสังกัด โรงเรียนจึงต้องมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นภารกิจหลักที่จะต้องดำเนินการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาและเป็นการตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้เพื่อไม่ให้นักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดหรือไปก่อปัญหาสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ นาวิ สุกุลวงศ์ธนา และคณะ (2556 : 82-90) ได้ศึกษาแนวทางการป้องกันปัญหายาเสพติดสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน : ภูมิคุ้มกันเพื่อสร้างโลกสีขาว ผลการศึกษา พบว่า ปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยเริ่มใช้ยาเสพ

ติดในช่วงอายุน้อยลงและพบในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีมากขึ้น ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกัน ได้แก่ สัมพันธภาพภายในครอบครัว การมีตัวแบบที่ดี การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน การดำเนินชีวิตด้วยสติตามแนวพุทธศาสนา ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การมีพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมเชิงบวก การได้รับการสนับสนุนและกำลังใจจากชุมชน และชุมชนให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ผลการวิจัยนำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 4 ข้อ ดังนี้ 1) รัฐควรกระตุ้นให้ภาคสังคมรับรู้และมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากขึ้น 2) เมืองการค้าทางสังคมทำหน้าที่ด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการกับภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) การป้องกันควรมุ่งไปที่ช่วงก่อนการเริ่มเสพ และ 4) ควรมีการพัฒนาเด็กและเยาวชนควบคู่กับสถาบันสังคมหลัก ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

4. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 สรุปได้

4.1 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีแนวทางการพัฒนา

จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการบูรณาการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดแทรกความรู้เสริมทักษะกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เช่น กิจกรรมชุมนุมต่างๆซึ่งมีความหลากหลาย การส่งเสริมด้านดนตรีและกีฬา จัดค่ายคุณธรรม จริยธรรม ค่ายคนดีเทิดไท้องค์ราชันย์เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน ประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และชี้แจงนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้ผู้ปกครองได้รับทราบและหาแนวปฏิบัติในการดูแลนักเรียนร่วมกัน จัดระเบียบและปรับสภาพแวดล้อมในบริเวณสถานศึกษาให้น่าอยู่และน่าเรียน มาตราการให้ความช่วยเหลือและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการติดยาเสพติด สอดคล้องกับการวิจัยของฉัตรชัย อ้นบำรุง (2556 : 70-78) วิจัยเรื่อง การจัดระบบการป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียนแม่คะ อำเภอฟาง

จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่ครูสอนตามเนื้อหาสาระที่หลักสูตรกำหนดไว้ มีการจัดนิทรรศการและการเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด จัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน มีการตรวจสุขภาพนักเรียนนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและจัดกิจกรรมอบรมจริยธรรม สอนทักษะด้านอาชีพ จัดกิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ เนตรนารี ให้เพื่อนในห้องคอยสอดส่องดูแล แนะนำ ตักเตือนและสังเกตพฤติกรรม สำหรับปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน แนวปฏิบัติ คือ ควรปรับเปลี่ยนกิจกรรมในการดำเนินงานบางส่วน เช่น การพัฒนารูปแบบ การป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน และควรเพิ่มกิจกรรมในการให้คำปรึกษานักเรียนในกรณีที่ติดยาเสพติดและไม่ติดยาเสพติด (2) สภาพการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ สำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่ครูคอยให้ความรู้และกล่าวตักเตือนคอยควบคุมดูแลพฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งในและนอกโรงเรียน ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ สภาพแวดล้อมของนักเรียนเสี่ยงกับยาเสพติด แนวปฏิบัติคือ ควรสร้างเครือข่ายการทำงานจัดให้นักเรียนไปทัศนศึกษาและดูงานในสถานบำบัดฟื้นฟูยาเสพติด เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด (3) สภาพการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ สำหรับกลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด พบว่า ครูร่วมกับผู้ปกครองคอยดูแลควบคุมพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด นำนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษา ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ นักเรียนกลุ่มนี้จะใช้ยาเสพติดเฉพาะตอนที่อยู่ที่บ้านและจะไม่มาโรงเรียนถ้ารู้ว่าตัวเองติดยาเสพติด แนวปฏิบัติ คือ ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดูแลช่วยเหลือและคอยให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด (4) ส่วนสภาพการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ ในกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมในการค้ายาเสพติดพบว่า โรงเรียนจะเรียกนักเรียนมาพบเพื่อตักเตือนให้ความรู้ยาเสพติดหากไม่เลิกพฤติกรรมดังกล่าวจะแจ้งให้คณะกรรมการสถานศึกษา รับทราบและจะประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในการให้ข้อมูลนักเรียนที่มีพฤติกรรมค้ายาเสพติด แนวปฏิบัติ คือ การประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขเพื่อนำวิธีการบำบัดรักษามาใช้ในโรงเรียน

4.2 ด้านการให้คำปรึกษา มีแนวทางการพัฒนา

แต่งตั้งคณะกรรมการให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาครอบครัว ปัญหาการเรียนและปัญหาด้านยาเสพติด ในสถานศึกษา จัดทำคู่มือการบริการให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกทักษะชีวิตให้เข้าใจในกลวิธีในการแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา จัดให้มีการนิเทศ ติดตามนักเรียนที่มีปัญหาครอบครัว ปัญหาการเรียนและปัญหาด้านยาเสพติดในสถานศึกษา จัดอบรมครูแกนนำและนักเรียนแกนนำการให้คำปรึกษาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สอดคล้องกับการวิจัยของภิญโญ เอี่ยมอุไร (2554 : 83-90) ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านระบบบริหารจัดการ และด้านระบบให้คำปรึกษา 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การวิเคราะห์ความแปรปรวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ มีแนวทางการพัฒนา

สำรวจความต้องการเกี่ยวกับการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สนับสนุนงบประมาณในการผลิตและจัดหาสื่อจากหน่วยงานต้นสังกัด จัดกิจกรรมเสียงตามสายให้ความรู้เรื่องของโทษและพิษภัยของยาเสพติดอย่างต่อเนื่องในสถานศึกษา ส่งเสริมการจัดนิทรรศการทางวิชาการเพื่อ

เผยแพร่ความรู้ในเรื่องของโทษและพิษภัยของยาเสพติด นำนักเรียนไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับประเทศ และศึกษาดูงานที่ทัศนสถานในจังหวัดนั้น ๆ หรือจังหวัดที่ใกล้เคียงการบริหารอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในการสืบค้นข้อมูลต่างๆและการให้บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของ ภิญโญ เอี่ยมอุไร (2554 : 83-90) ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านระบบบริหารจัดการ และด้านระบบให้คำปรึกษา 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การวิเคราะห์ความแปรปรวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 ด้านการเฝ้าระวัง มีแนวทางการพัฒนา

ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผน กำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเพื่อเป็นการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด ติดตามสังเกต เฝ้าดูเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ ทักษะของผู้เรียน เช่น การออกเยี่ยมบ้าน การคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง คัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงของครูที่ปรึกษา เพื่อทำการติดตาม สังเกตพฤติกรรมของ

นักเรียน การศึกษาเอกสารการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล (SDQ) ตรวจสอบสภาพและตรวจปัสสาวะนักเรียนเพื่อคัดกรองกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษามีและการสำรวจการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง การสื่อสาร โทรศัพท์สายด่วน 191 รับแจ้งเบาะแส เพื่อรับแจ้งข้อมูลข่าวสาร สำนวนสภาพปัญหาและพฤติกรรมนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดอย่างสม่ำเสมอสอดคล้องกับการวิจัยของ สุชาติ แป้นเมือง (2543 : 66-72) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน นักศึกษาที่ใช้ยาบ้าและนักเรียนนักศึกษาที่ไม่ใช้ยาบ้า พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูตกเวที การมีระเบียบวินัยและประหยัดเป็นส่วนมาก ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนนักศึกษา คือ ผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการทั้งหลายควรได้ทราบไว้เพื่อจะได้หาทางคงไว้ซึ่งพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและกระบวนการจัดกิจกรรมการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กศึกษาและวางแผนร่วมกันเพื่อพัฒนาจริยธรรมให้อยู่ในระดับสูงขึ้นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยหารูปแบบการจัดกิจกรรมใหม่ ๆ จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในวิทยาลัยที่เอื้อต่อการปลูกฝังจริยธรรมและสอดแทรกการปลูกฝังจริยธรรมในการสอนทุกรายวิชารวมทั้งการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง นักเรียนนักศึกษาที่ใช้ยาบ้ามีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ ความสนใจนักเรียนนักศึกษากลุ่มนั้นอย่างจริงจัง ให้ความช่วยเหลือในการบำบัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมเป็นพิเศษมากขึ้น เช่น จัดอบรมพัฒนาจิต จัดชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน ชมรมพุทธศาสนาเน้นย้ำคุณธรรม จริยธรรม ให้ฝังอยู่ในจิตสำนึกเพื่อเพิ่มพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ขาดหายไปให้เพิ่มขึ้น ผู้ปกครองและ ครู-อาจารย์ จะต้องร่วมมือกันอย่า ไร่ใกล้ชิดในการดูแลพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา อย่าให้เกิดช่องว่างของการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะมีผลให้เด็กนักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในเรื่องการเสพติดได้

4.5 ด้านการบริหารจัดการมีแนวทางการพัฒนา

ประชุมชี้แจงนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา จัดให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรม การประชุม การสัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูนำความรู้ที่ได้จากการอบรมการประชุม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายครู (ครู

ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด) ทั้งภายในสังกัดและต่างสังกัด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดทำคู่มือ หลักสูตร ยุทธศาสตร์ แผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สอดคล้องกับการวิจัยของ สอดคล้องกับการวิจัยของ ปิยะชาติ ขานทะราชา (2552 : 95-99) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าในวงรอบที่ 1 โดยการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการอบรมพัฒนาจิตใจทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้ ความเข้าใจ และทราบถึงโทษภัยของยาเสพติด การดำเนินการพัฒนาช่วยสร้างความตระหนักแก่คณะครู นักเรียน นักศึกษา ในการช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีกลุ่มเป้าหมายได้รับการประชุม อบรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม การเอาใจใส่ดูแลจากครู ทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดตระหนักและทราบวิธีปฏิบัติตนให้ห่างไกลจากยาเสพติด ส่วนด้านการทราบถึงโทษภัยของยาเสพติด กลุ่มเป้าหมายมีจิตสำนึกที่ดีในการป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติด เชื่อฟังผู้ปกครองประพฤติตนเป็นคนดีของสังคม เห็นความสำคัญของการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมห่างไกลยาเสพติด เห็นคุณค่าและความสำคัญของตัวเองในการที่จะเป็นอนาคตที่ดี จึงได้ทำการพัฒนาในวงรอบที่ 2 แล้ว กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดทราบถึงโทษภัยของยาเสพติด มีจิตสำนึกที่ดีในการห่างไกลจากยาเสพติด นักเรียนนักศึกษา กลุ่มเสี่ยงมีการเข้าร่วมกิจกรรมที่วิทยาลัยจัดขึ้นสม่ำเสมอ ไม่ปรากฏว่าคบเพื่อนในชุมชนหรือที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในการติดยาเสพติด

4.6 ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดมีแนวทางการพัฒนา

ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เช่น การจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ การส่งเสริมด้านดนตรี และกีฬา ส่งเสริมให้มีการสร้างกลุ่มนักเรียนแกนนำเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ส่งครูผู้สอน (ครูปฏิบัติงานด้านยาเสพติด) และนักเรียนเข้ารับการฝึกอบรมการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดตามที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีขึ้น จัดตั้งชมรมต่อต้านยาเสพติด เช่น ชมรม To be number one ชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานภายนอก ส่งเสริมการสร้างภาคีเครือข่ายนักเรียนแกนนำการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาทั้งในสังกัดและต่างสังกัด เพื่อเป็นการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้งาน สอดคล้องกับการวิจัยของ วิมลสิริ บุญโญภรณ์ (2014 : 421-430) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานครไปสู่การปฏิบัติ ผลการวิจัย พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดจบปริญญาโท มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 ปี ส่วนมากเคยได้รับการอบรม ประชุมหรือสัมมนาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษามาแล้ว สภาพทั่วไปของสถานศึกษาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งอบายมุขและมีคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การนำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นโยบายที่มีผลการปฏิบัติงานที่น่าพอใจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การปฏิบัติงานตามนโยบายการสร้างจิตสำนึกร่วมกัน การกำหนดมาตรการและยุทธศาสตร์และการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ส่วนผลการปฏิบัติงานงานตามนโยบายอยู่ในระดับปานกลางที่สมควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำแผนปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาและการสร้างเครือข่ายแกนนำ ในการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมจึงมีความจำเป็นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบาย ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นการกลไกขับเคลื่อนหลักให้เน้นในเรื่อง “การป้องกัน” และเนื่องจากพลวัตของสังคม กระบวนการศึกษาธิการจึงต้องจัดให้มีศูนย์ที่มีการเก็บรวบรวมจากหน่วยงานในสังกัดต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษา ในระดับประถมและมัธยม เพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากนโยบายที่มีต่อเยาวชนในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างภูมิคุ้มกันและทักษะในการปฏิเสธยาเสพติด การมีส่วนร่วมของสังคม การบำบัดและฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดสารเสพติด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอในการนำไปใช้

1. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้เข้าใจและให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเล็งเห็นความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นและสร้างความตระหนักให้กับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

2. ด้านครู

2.1 ครูควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาให้เข้าใจและให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

2.2 ครูทุกคนควรตระหนักและให้ความสำคัญร่วมมืออย่างเต็มความสามารถในการปฏิบัติงานตามแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

2.3 ครูทุกคนควรให้ความสำคัญในทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการดำเนินงานในด้านการเฝ้าระวังทั้งที่เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่นักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพและเห็นคุณค่าในตัวเอง ตลอดจนสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการติดสิ่งเสพติดในกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช 2557**. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ฉัตรชัย อันบำรุง. (2556). **การจัดระบบการป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นาวิ สุกุลวงศ์ และคณะ. (2556). **แนวทางการป้องกันปัญหาเสพติดสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน : ภูมิคุ้มกันเพื่อโลกสีขาว**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ปิยะชาติ ขานทะราชา. (2552). **การพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด วิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีร้อยเอ็ด**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พะยอม ใจสะอาด. (2552). **การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภิญโญ เอี่ยมอุไร. (2554). **การศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิมลศิริ บุญโญปรณ์. (2557). **การดำเนินงานตามนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานครไปสู่การปฏิบัติ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29. (2556). **รายงานผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัด สพม. 29**. อุบลราชธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29.
- สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2553). **การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด.
- สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด. (2542). **บทคัดย่องานวิจัยยาเสพติด ปี/ส่วนวิจัยและพัฒนาวิชาการ**. กรุงเทพฯ : ส่วนวิจัยและพัฒนาวิชาการ สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด.
- สุชาติ แป้นเมือง. (2543). **การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาที่ไชยาบ่า และนักเรียนนักศึกษาที่ไม่ไชยาบ่า**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.